

Historický ústav FF UHK

Posudek bakalářské práce

Autorka: Kristýna Vojtíšková

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Název práce (česky): Politický a společenský vývoj města Lázně Bělohrad a odbojová činnost v letech 1939–1945

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Milan Sovilj, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Objevnost a originalita tématu	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie, struktura práce	D
Schopnost analýzy pramenů a literatury; jejich úplnost	C
Adekvátnost vyvozených závěrů	C
Stylistika, respektování gramatických norem, poznámkový aparát	B

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A–B–C–D–E–F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Hodnocení práce:

Bakalářská práce Kristýny Vojtíškové se zabývá politickým a společenským životem podkrkonošského města Lázně Bělohrad v období Protektorátu Čechy a Morava. Práce (celkem 71 stránka) je rozdělena do čtyř kapitol, které se částečně doplňují. Vedle úvodu obsahuje závěr, seznamy pramenů, literatury a internetových zdrojů a četné obrazové přílohy.

Navržená struktura práce (čtyři kapitoly) má logiku a tematicky odpovídá zkoumané problematice: 1. Předchozí historie města, 2. Odraz politické situace ve městě, 3. Společenský život

ve městě v období Protektorátu, 4. Konec války a osvobození města. První kapitola je velmi stručná, ale přece přehledná. Splňuje roli úvodní kapitoly k hlavní tematice. Druhá kapitola přináší spoustu informací o politické situaci ve městě po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava a nastolení německé okupační správy v roce 1939. Kvalitnější pasáže poskytují výklad o postavení židovského obyvatelstva a o velmi tragickém osudu rodiny Vojtíškových, jejíž člen Jan Vojtíšek ml. byl ve styku s odbojem a ukrýval parašutisty, což nakonec vedlo k zatčení skoro celé rodiny a její popravě v koncentračním táboře Mauthausen v říjnu 1942 a v lednu 1943 k popravě Jana Vojtíška ml. V souvislosti s tím autorka uvádí, že okolnosti smrti Jana Vojtíška ml. zůstávají stále nejasné a že seznamy vězňů z Terezína a Mauthausenu popírají tvrzení některých autorů, kteří o Vojtíškově psali. Autorka také věnuje pozornost tragickému osudu Jany, dcery Jana Vojtíška ml., a uvádí další stále nejasné okolnosti související s umístěním skoro ročního dítěte do německého sirotčince v Krči.

Druhou kapitolu autorka rozšířila o biografie dvou osobností, které sice se situací v Lázních Bělohrad za druhé světové války moc společného neměly, ale buď se zde narodily, nebo v něm vyrůstaly. I když válečné zkušenosti Eduarda Rulfa a Jiřího Sehnala, příslušníků československé zahraniční armády, popřípadě jiných spojeneckých armád na různých evropských a mimoevropských bojištích, znějí zajímavě, jsou spíš než podkapitola vhodná jako příloha k hlavnímu textu. Další podkapitola věnovaná kolaboraci se však do druhé kapitoly hodí. Teprve v závěru textu se dozvídáme, že většina pramenů, které by pravděpodobně byly pro zkoumání otázky kolaborace v Lázních Bělohrad velmi užitečné, pořád není dostupná (tato informace se ovšem měla objevit mnohem dřív, v úvodu). Dostupné prameny, jak uvádí autorka, se však vztahují pouze ke zkoumání otázky kolaborace na základě aktivity mimořádných lidových soudů, které byly činné bezprostředně po konci druhé světové války. Zde je třeba souhlasit s autorkou, že tyto soudy občas pracovaly jen na základě domněnek a udání, a proto často mohly sloužit jako prostředek osobní msty. Z tohoto důvodu by bylo nutné pokusit se tematiku kolaborace šetřit i na základě jiných zdrojů (než jen dokumentů mimořádných lidových soudů), které by mohly osvětlit pozadí některých událostí v Lázních Bělohrad a spolupráci tamních osobností s německou okupační správou.

Třetí kapitola nabízí přehled společenského a kulturního života města za druhé světové války (oslavy, výstavy, koncerty, divadlo, biograf, školství a lázeňství), ale také ke škodě věci hodně popisů a zbytečných neužitečných informací. Např. výklad o vyřazování knih, které v daných podmínkách nebyly vyhovující, z obecní knihovny. Údaje, že se v prvních měsících války, tedy ještě v roce 1939, i přes vyřazování knih a jejich evidentně klesající množství uskutečnilo přes tři tisíce výpůjček nebo že v posledních letech války se tento počet více než dvojnásobil (s. 38), znějí spíš jako zajímavost. Skutečná hodnota takových údajů by byla v tom, kdyby se autorka pokusila zjistit, které knihy a proč právě ony se vyřazovaly, kdyby alespoň uvedla některé z autorů. Jistě by bylo zajímavé, zda se vyřazovaly knihy některých československých spisovatelů, které po nastoupení Hitlera k moci byly v Německu zakázány a páleny. Politické názory společnosti se mohly odrážet v počtu výpůjček knih autorů, kteří byli nějak s nacismem spjati, nebo knih, které propagovaly nově vzniklou situaci v Evropě a německá tažení Evropou. Podobně bylo funkční přistupovat i k výkladu jiných segmentů společenského a kulturního života města – např. Smetanovy oslavy v květnu 1944, během nichž se v Lázních Bělohrad, jak uvádí autorka, uskutečnil koncert. Určitě by stálo za poznámku, jsou-li dostupné údaje, nejen kolik bylo návštěvníků (s. 40), ale především, co se tehdy hrálo. Byly uvedeny aspoň některé symfonické básně z cyklu *Má vlast*, když poslední dvě kompozice cyklu *Tábor* a *Blaník* byly kvůli možnému posilování českého národního vědomí v Protektorátu zakázány?

Poslední kapitola přináší výklad spjatý s ukončením války v Lázních Bělohrad a okolí, lépe řečeno popisuje, jak vypadal život tamních obyvatel v posledních dnech druhé světové války, kdy německá armáda před jednotkami Rudé armády ustupovala. Závěr bakalářské práce je sice velmi stručný, ale kvalitně napsaný.

Jeden z nejpodstatnějších problémů textu se týká metodologie a způsobu práce s prameny. Již v úvodu autorka představila hlavní cíl práce: „Nashromáždění co největšího množství informací a získané informace z pramenů analyzovat a vytvořit ucelený pohled na život ve městě v období protektorátu, který prozatím chybí“ (s. 8). Po přečtení textu je třeba zdůraznit, že se autorce podařilo splnit hlavní cíl jen částečně. Heuristická část byla bezpochyby dodržena, tedy alespoň to, co bylo možné. Avšak rozbor pramenů a literatury, což je ve skutečnosti nejdůležitější krok pro vznik vědeckého textu, se podařil jen částečně. Autorka v úvodu zmiňuje pramennou základnu ze Státního okresního archivu v Jičíně (Pamětní kniha Lázní Bělohrad, Základní devítiletá škola K. V. Raise Lázně Bělohrad, Okresní národní výbor – trestní nalézací komise, Nová Paka atd.), ale chybí jakékoli hodnocení kvality těchto pramenů. Obdobně to platí i pro nepočtenou literaturu v úvodu (kromě zdůraznění skutečnosti, že publikace, které by se věnovaly městu Lázně Bělohrad za druhé světové války, neexistují). Hodnocení kvality pramenů v úvodu práce chybí, stejně tak schází jejich hlubší rozbor v textu. Lze ho v náznaku zjistit pouze na několika místech. Jako solidní práci s prameny lze dokladovat příkladem věty v hlavním textu před poznámkami č. 69 a 144 či poznámku 94, nebo v textu na konci strany 25 a začátku strany 26. V mnoha jiných případech se neví, zvláště tam, kde jsou citovány nějaké prameny, kdo je autorem napsaného textu, kdy a v jakých podmínkách vznikl, zda se jedná o zápisky z doby, kdy se uváděná událost stala či jde o pozdější vzpomínky svědků. Velký počet citací, které v textu nacházíme, není autorkou vůbec okomentován. Bez výše zmíněných údajů nelze zjistit, o jaký druh pramenů a jak kvalitních se jedná. Např. při odkazování na Pamětní knihu Lázní Bělohrad z fondu Archivu města Lázně Bělohrad v rámci Státního okresního archivu Jičín, se v hlavním textu píše: „... Biograf zůstal v činnosti i nadále po převzetí správy Němci, a to z důvodů jako zdroj peněžitých příjmů pro nacistické účely a pro propagandu, sestávající z padělaných filmových výjevů bitevních a směšně okázalé předvádění svých krvavých vůdců“ (s. 42). Chybí následný autorčin komentář k citovanému textu o tom, kdo a kdy text napsal (pokud je to známé), jestli vznikl ještě během války nebo po ní ap. Dál pokračuje prostě jen výklad. Takových míst je v textu spousta (např. před poznámkami 76, 79, 102, 114, 199, 223 atd.).

Práce je napsána neutrálním spisovným jazykem. Některé věty a vyjádření lze však označit za diskutabilní, přinejmenším vyžadují dodatečné vysvětlení, např. „... S nástupem Adolfa Hitlera k moci se začalo v Československu vyostřovat národnostní napětí, které předznamenalo zánik první republiky“ (s. 12). Termíny jako „ruský oddíl“, „ruské vojsko“ (s. 53) jsou nesprávné, pokud autorka neměla k dispozici přesnou národnostní strukturu jednotlivých jednotek Rudé armády, které se osvobození města Lázně Bělohrad v květnu 1945 zúčastnily. Sledování hlavní tematiky je občas ztíženo vágními informacemi. Poznámkový aparát a citace pramenů či literatury nejsou jednotné. Po prvním uvedení některé z monografií je znovu opakována celá bibliografická jednotka (např. poznámky 65 a 66, 71 a 72, 104 a 106, 147 a 148 atd.). Rovněž odkazy s pomocí *Tamtéž* užívá autorka nejednotně (např. poznámky: 84 a 85, 104 a 105, 106 a 107, 132 až 134 atd.). U internetových zdrojů se neuvádí datum návštěvy webové stránky. Není přípustné, aby věta začínala číslem, respektive datem (s. 19). Kladem je však autorčino úsilí vysvětlovat v poznámkách pod čarou některé z termínů, které v textu používá (např. poznámky 123 až 125, 139 až 141, 216). Pozitivem jsou také četné obrazové přílohy.

Bakalářská práce Kristýny Vojtíškové *Politický a společenský vývoj města Lázně Bělohrad a odbojová činnost v letech 1939–1945* má v některých částech solidní úroveň, ale celkově ji lze

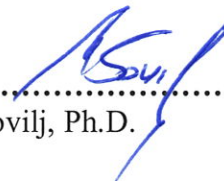
hodnotit jako průměrnou. Ke kvalitě textu by nepochybně přispěly důkladná práce s prameny a jejich podrobnější rozbor.

Náměty pro obhajobu (formu otázek):

- Vše, co zaznělo v posudku.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Datum a podpis oponenta:

..... 4. 8. 2020
Mgr. Milan Sovilj, Ph.D.